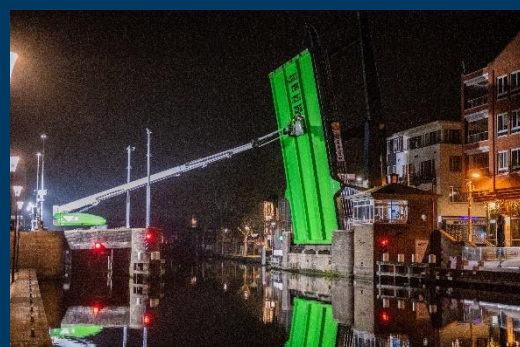
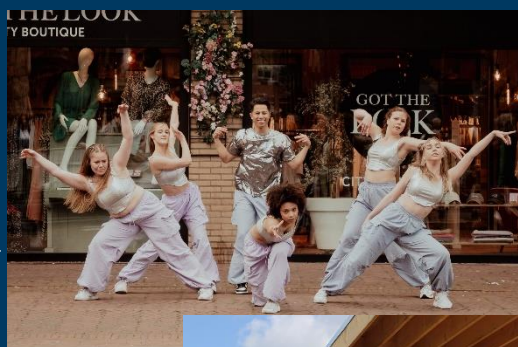

Uitvoeringsagenda Kunst & Cultuur

2025- 2026

Inhoud

1. Terugblik 2022–2024.....	3
2. Inleiding.....	4
3. Het maatschappelijk resultaat	5
4. De kaders.....	5
5. Uitvoering & partners	5
6. Regionale samenwerking	6
7. Agenda 2025–2026.....	7
8. Tot slot – In voorbereiding	9

1. Terugblik 2022-2024

De vigerende uitvoeringsagenda Kunst & Cultuur 2022–2024 heeft tot mooie resultaten geleid. De naweeën van de roerige coronajaren waren in 2022 nog wel zichtbaar maar lieten ook zien hoe veerkrachtig de kunst- en cultuursector is en hoe groot het belang is van kunst en cultuur voor de samenleving. Een eerste groot evenement in 2022 was de Grand Opening Boskoop 800 jaar maar ook het eerste Alphense Kunst- en Cultuurdebat (vooruitlopend op de gemeentelijke verkiezingen) heeft veel positieve reacties opgeleverd. De start van het Alphense Bruggedicht, betrokkenheid bij het inwonersparticipatietraject Thuis in Rijnhaven, de expositie Boys In Heels en de voorrondes van de eerste Alphense bandcontest Alphen on Fire zijn een greep uit de hoeveelheid nieuwe culturele activiteiten die in gang zijn gezet.

De uitvoering van de gemeentelijke doelstelling, om kunst en cultuur als een essentieel onderdeel van onze samenleving, zichtbaar en samenhangend, vorm te gaan geven heeft in 2023–2024 geleid tot een mooie, volle agenda. Vol creatieve inspiratie en uitingen zijn nieuwe verbindingen tot stand gebracht. De eerste grote evenementen waren toch wel de finale van de bandcontest op 1 april 2023 en het Alphen Art Event op de Werf. Ook hebben zeven Alphense muziekorganisaties een intentieverklaring ondertekend en een heel groot, gezamenlijk combiconcert gegeven in de Adventskerk.

Inzoomend op 2024 is de eerste Cultuur4Daagse met als deelnemende evenementen Festival Onderuit, een cultuurpodium tijdens het grotere Zomerspektakel, het Straatmuzikanten aan den Rijn festival én Blooming Boskoop een groot succes geworden. Een leuke toevoeging was toch ook de tuk-tuk die tijdens alle vier de evenementen met veel vrijwilligers bezoekers heeft rondgereden. Tijdens de Culturele Opening 2024 is de nieuwe digitale Culturele Kaart van onze gemeente gelanceerd. Ook is de gemeentelijke kunstcollectie in beeld gebracht en is de collectie inmiddels digitaal te raadplegen. Met gepaste trots kan ook genoemd worden dat de motie van de gemeenteraad over de realisatie van de Canon van de gemeente Alphen aan den Rijn is uitgevoerd. In 50+1 vensters worden bijzondere en belangrijke gebeurtenissen vanaf ca. 2800 v.Chr. tot onze hedendaagse tijd uitgelicht waarbij is zorgdragen voor een mooie verdeling tussen alle kernen in de gemeente. Er is een interactieve, digitale versie én een versie in boekvorm beschikbaar.

Als laatste, maar niet als de minste prestatie, staan wij nog even stil bij het feit Alphen aan den Rijn begin 2025 een culturele broedplaats rijker is. Het zogenoemde Makerslab dat is bekostigd vanuit de landelijke SPUK Impuls Jongerencultuur en als dé plek dient waar jonge makers en talenten zich kunnen ontwikkelen. Binnen het Makerslab vestigt zich een danscollectief, een productiestudio en komen flexibel in te richten ruimtes. In de ruimte buiten het Makerslab wordt naast cultuur ook urban sports geprogrammeerd (zoals Chase Tag).

Door het vergroten van de zichtbaarheid en het belang van Kunst en Cultuur is ook meer aandacht gekomen voor de sociale en maatschappelijke waarde van cultuur. Er worden koppelingen gemaakt met diverse, vaak thematische activiteiten vanuit het gehele sociale domein.

Zoals de komst van het beeld 'Stille Strijd' in 2023 waarmee aandacht is gevraagd voor (het bespreekbaar maken van) het thema 'Zelfdoding onder jongeren'. Danser Quincy Ignacia bracht een unieke straat-performance die de aanwezige jongeren zelfs een soort van in verlegenheid heeft gebracht. Maar ook het voorbeeld van een cultuurcoach die samen met inwoners van het Rode dorp een mooie voorstelling tot stand heeft gebracht hoort hierbij. Daarnaast wordt cultuureducatie op bijna alle scholen aangeboden en neemt een aanzienlijk deel aan één of meerdere trajecten van Cultuureducatie met Kwaliteit (penvoerder Parkvilla). Tot slot wordt kunst en cultuur steeds vaker betrokken bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen als Rijnhaven en Gnephoek.

2. Inleiding

In de komende jaren krijgt iedere gemeente in Nederland te maken met een zware economische tijd. Er is sprake van bezuinigingen en keuzes maken om uit te komen met de middelen die vanuit het Rijk worden verdeeld, en van inwoners die niet heel veel ruimte hebben om zwaardere lasten te gaan dragen. Dit betekent een andere kijk op zaken als geluk en genieten, verbinding, talentontwikkeling en het mogelijk maken van ontplooiing binnen de uitvoering van kunst en cultuur (net als in het hele Sociaal Domein).

We laten in deze nieuwe Uitvoeringsagenda die primaire betekenis van Kunst en Cultuur niet los en blijven ons inzetten op activiteiten die bijdragen aan een vitaler, gezonder, actiever en daardoor zinvoller en socialer leven. Maar wel met passende financiële middelen en inzet van uren. De belangrijkste ontwikkelingen in 2025/2026 zijn:

- Doorontwikkeling Makerslab
- Cultuur4daagse
- Zichtbaarheid gemeentelijke kunstcollectie d.m.v. exposities
- Start visie Kunst Openbare Ruimte KOR
- Evaluatie en vervolg meerjarige subsidies (2027–2030). (Openstelling zal dan in 2026 zijn en voorbereiding begint in 2025).
- CmK4

(Zie verder het uitgebreide overzicht in hoofdstuk 7)

3. Het maatschappelijk resultaat

Onze ambitie is en blijft dat kunst en cultuur zichtbaar bijdraagt aan geluk, talentontwikkeling en sociale verbinding voor iedereen. En dat betekent in de komende jaren:

- Dat onze inwoners gelijkwaardig en zonder belemmeringen kunnen meedoen en beleven. Daarbij gaat het over het beperken of opheffen van fysieke belemmeringen, maar ook het voorkomen van bijvoorbeeld uitsluiting door geaardheid, religie of afkomst.
- Dat ook inwoners met een kleine beurs kunnen blijven genieten van kunst en cultuur.
- Dat wij zorgdragen dat de kunst- en cultuursector met elkaar en met ons in gesprek blijft over het bereiken van publiek en deelnemers. Daarnaast zal de inzet zich richten op het bereiken van mensen die een belemmering ervaren om mee te doen. Samenwerking, kennis en expertise delen en afgestemd programmeren zijn daarbij sleutelwoorden die in tijden van krapte en krimp juist een voordeel kunnen opleveren.
- Dat de gemeente Alphen aan den Rijn zich blijft inzetten om de sector te ondersteunen door middel van subsidies, de cultuurmakelaarsfunctie en Cultuurplatform KHABBAZ, het optimaal inzetten van ons cultureel vastgoed én het mogelijk blijven maken van innovatie en ontwikkeling waarbij het principe 'Nieuw voor Oud' zal gelden.

4. De kaders

- Coalitieakkoord 'zichtbaar en dichtbij' 2022–2026
- Kunst- en cultuurvisie gemeente Alphen aan den Rijn 2021–2030
- CmK 2025–2028
- Gemeentelijke Kadernota 2025
- Gemeentelijke begroting 2025–2026

5. Uitvoering & partners

Cultuurplatform KHABBAZ en niet georganiseerde kunst- en cultuurpartners

Het onafhankelijke, niet gesubsidieerde, Cultuurplatform KHABBAZ is van de kunst en culturele sector zelf. Iedere organisatie of kunstenaar kan zich bij KHABBAZ aansluiten. Maar, dit is geen noodzaak of must om gezien te worden. Alle disciplines die benoemd staan in de Kunst- en Cultuurvisie worden erkend en kunnen meedoen, wel of niet georganiseerd. KHABBAZ is voor de gemeente inmiddels een belangrijke partner. Vooral op het gebied van verbinding, onderlinge samenwerking, kennisbevordering en –uitwisseling en zichtbaarheid van kunst en cultuur. Maar ook als het gaat om de recente ontwikkelingen en economische onzekerheden voor de sector. Er is inmiddels heel veel kennis en expertise gebundeld en beschikbaar: hier liggen kansen om zoveel mogelijk ambities waar te blijven maken. In het eerste kwartaal van 2025 gaan wij hierover in gesprek met elkaar.

Cultuurmakelaar

De cultuurmakelaar is de spil binnen kunst en cultuur.

Deze onafhankelijke coördinator ontwikkelt, innoveert, adviseert, professionaliseert en draagt bij aan het realiseren van initiatieven van inwoners, organisaties en individuele makers. De cultuurmakelaar houdt spreekuren voor organisaties en individuele makers én heeft kennis en expertise beschikbaar op bijna alle disciplines.

Samen met de organisaties wordt bepaald wat het initiatief nodig heeft om tot bloei te komen en welke wegen daar naartoe leiden. Ook het samenbrengen van partijen hoort tot de werkzaamheden. De cultuurmakelaar signaleert nieuwe ontwikkelingen, initieert daarop nieuwe projecten en houdt overzicht op het gehele aanbod. Daarnaast is de cultuurmakelaar inhoudelijk adviseur en sparringpartner van de gemeente en is medeverantwoordelijk voor de realisatie van een aantal speerpunten binnen de uitvoeringsagenda.

Bestuurlijke en ambtelijke inzet

Kunst en cultuur is een van de pijlers binnen het Sociaal Domein. Vanuit het college is een portefeuillehouder verantwoordelijk voor de dossiers. Dit betekent niet dat er geen andere bestuurders meedenken en beslissen als het gaat om vraagstukken op het gebied van Vastgoed, Sociaal Domein en bijvoorbeeld Onderwijs. Binnen de ambtelijke organisatie is een accountteam verantwoordelijk voor de uitvoering van de agenda 2025–2026. Er is geen sprake van inhuur. Binnen de nieuwe opgave voor de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling wordt het aantal beleidsuren voor kunst- en cultuur afgeschaald. Deze uren worden voor de afdeling ingezet om de ontwikkeling op de afdeling waar te kunnen gaan maken. Met de cultuurmakelaar én de ambtelijke inzet samen blijft er sprake van de inzet van vier betrokken medewerkers samen goed voor ca. 3 fte.

Onder het accountteam en de cultuurmakelaar vallen naast de uitvoering van de speerpunten ook reguliere werkzaamheden zoals het accounthouderschap van drie grote en ca. 20 kleinere organisaties (subsidierelaties) en de inzet binnen fysiek/ruimtelijke projecten als het Oude Raadhuis (verplaatsen muziekschool), verbouwing van poppodium The Cube en doorontwikkeling theater Castellum. Daarnaast leveren wij een strategische bijdrage aan landelijke en regionale projectgroepen en netwerken (zoals Hermes) én aan het provinciaal overleg (Zuid-Holland). Met deze inzet is zowel de bestuurlijke-, strategische-, tactische- als het uitvoeringsniveau bediend. Fasen van de uitvoering, met name van de grotere projecten, is in de uitvoeringsagenda meegenomen.

6. Regionale samenwerking

De kern van de Kunst- en cultuurvisie gemeente Alphen aan den Rijn 2021–2030 is om lokale samenwerking en expressie te vergroten en toegankelijk te maken voor alle inwoners van de gemeente. De bezoekers en makers van kunst en cultuur beperken zich echter niet tot de eigen gemeentegrenzen, buurgemeenten vullen elkaar in die zin aan. In de periode 2022–2024 zijn verschillende gesprekken gevoerd in de (sub)regio om samenwerking op cultureel gebied te verkennen. Dat heeft ertoe geleid dat het bestaande culturele regioprofiel, waarin de focus op Alphen aan de Rijn voornamelijk op het Archeon ligt, wordt geüpdatet.

Vanuit de regio zijn vijf thema's gedefinieerd waar de komende jaren op ingezet gaat worden: talentontwikkeling, broedplaatsen, verhalen uit het erfgoed en landschap, kennis en ambachten, en tot slot cultuur en het sociaal domein. Gemeente Alphen aan den Rijn richt zich in 2025 op samenwerking op het gebied van talentontwikkeling en broedplaatsen. Hiermee wordt een koppeling gemaakt met het Makerslab.

7. Agenda 2025-2026

Uitgangspunt is dat wordt ingezet op haalbare initiatieven die zo veel mogelijk van buiten naar binnen tot stand komen. De activiteiten staan los van de reguliere uitvoering binnen kunst en cultuur die parallel hieraan ook doorgaat (zoals de uitvoering van het bestaande aanbod en het subsidieproces en advisering aan derden en binnen landelijke netwerken). Een aantal activiteiten worden ook in 2025 onderdeel van de Cultuur4Daagse om zo tot een goede efficiency slag te komen.

FINANCIËN

Het totale uitvoeringsbudget binnen kunst en cultuur 2025 is ca. € 6.430.000. Hieronder vallen alle verplichting zoals de structurele subsidies (inclusief huisvestingslasten) en het budget voor de incidentele subsidies, activiteiten en ontwikkelingen. Personele lasten zijn hierin niet meegenomen. Het te besteden bedrag voor de uitvoeringsagenda komt in 2025 én 2026 neer op ca. € 231.000 per jaar.

UITVOERING

Om voor een subsidie in aanmerking te komen moet er sprake zijn van cofinanciering (zoals sponsoring / fondswerving) én andere inkomsten, zoals het heffen van entree en horeca bijdragen. In de onderstaande tabel zijn alleen de bedragen opgenomen die vanuit de gemeente Alphen aan den Rijn begroot zijn (op basis van eerdere activiteiten/ervaringen). Naast de gesubsidieerde activiteiten zijn ook de niet reguliere taken in 2025 van het team Kunst & Cultuur en KHABBAZ opgenomen in onderstaande tabel. Ook de stadsdichter wordt een op een betaald voor zijn diensten en de rechten van voor de gemeente gepubliceerde teksten. Wij herijken de tabel in november 2025 voor het jaar 2026.

Uitvoering 2025	Bijdrage K&C	Opbouw
Culturele opening	€ 25,000.00	
Cultuur4Daagse	€ 30,000.00	
Alphen Art Event		Vorbereidingsbudget 2024
Kunstproject reizend tapijt		€ 10,000.00
Zomerspektakel		€ 7,500.00
Blooming Boskoop		€ 7,500.00
Promotie		€ 5,000.00
Makerslab	€ 16,000.00	
Kunstcollectie	€ 8,000.00	
Presentatie collectie		€ 5,000.00
Visie Kunst openbare ruimte		€ 2,500.00
Kunst kamer Anouk Noordermeer		€ 500.00

Eenjarige subsidies 2025	€ 25,000.00	
Incidentele subsidies	€ 54,500.00	
Parkkunst		€ 10,000.00
Gluren bij de burens		€ 8,500.00
Muziekverenigingen divers		€ 10,000.00
Festival onderuit voorbereiding 2026		€ 20,000.00
Bevrijdingsfestival		€ 6,000.00
KHABBAZ	€ 32,500.00	
Contracten		€ 7,500.00
Professionaliseringsstimulans		€ 10,000.00
Locatie huur/faciliteiten		€ 7,500.00
Marketing, PR en com		€ 7,500.00
Incidentele activiteiten	€ 17,500.00	
Alphen on Fire		€ 10,000.00
Variabele activiteiten		€ 5,000.00
Reservering The cube		€ 2,500.00
Stadsdichter	€ 4,000.00	
Advieskosten	€ 18,500.00	
The cube		ntb
Castellum – afronding bestuursopdracht		ntb
Totaal	€ 231,000.00	
Uitvoeringsbudget 2025	€ 231,000.00	
Plus/Min	€ -	

RISICO'S

In 2025 is € 6.370.000 beschikbaar. Dit bedrag is kwetsbaar. De beschikbare middelen voor Castellum en de bibliotheek zijn lager dan in 2024 (indexatie uit 2024 is niet opgenomen in de gemeentelijke begroting 2025 e.v.). We zullen geen extra inwonersinitiatieven kunnen aangaan zonder keuzes te maken tussen activiteiten als extra inzet wel gewenst is. Prijsinflaties en kostenstijgingen moeten door de organisaties zelf worden opgevangen. Dit kan mogelijk leiden tot vershraling van het culturele aanbod. Er zal een groter beroep worden gedaan op fondswerving en sponsoring.

De voorgenomen BTW verhoging die per 1 januari 2026 in moet gaan voor Cultuur en Boeker (van 9% naar 21%) leidt op basis van de geconstateerde prijselasticiteit voor cultuur tot een verwachte vraaguitval van minimaal 5,5 %. Als het effect van de overige bezuinigingsmaatregelen (verhoging kansspelbelasting, vermindering belastingaftrek van giften, enz.) ook wordt meegerekend, wordt een uitval voorzien die kan oplopen tot 11%.

8. Tot slot - In voorbereiding

Een aantal dossiers lopen door in 2025. De uitvoering van de bestuursopdracht 'nieuwe strategie exploitatie pand Castellum', een eventuele verbouwing van The Cube én de uitvoering van de businesscase voor het Oude Raadhuis in Alphen aan den Rijn. Ook is de voorbereiding voor Gluren bij de Buren, het Alphen Art Event én Alphen on Fire al gestart.

Er vinden ook veranderingen plaats in de wijze waarop activiteiten uitgevoerd gaan worden. De wijze waarop de Culturele Opening in 2024 is vormgegeven wordt geëvalueerd. Aan de hand daarvan gaan wij in gesprek met betrokkenen en KHABBAZ om te komen tot meer publieke en artistieke belangstelling. Voor een aantal grotere evenementen gaan wij op zoek naar extra handen in de vorm van lokale of lokaal betrokken producenten die binnen de kaders van Fair Pay een trekkersrol kunnen aannemen.

